

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра теоретического и славянского литературоведения

ГЕРАСИМУК Роман Валерьевич

**НАЦИОНАЛЬНОЕ И УНИВЕРСАЛЬНОЕ В БОЛГАРСКОЙ И
РУССКОЙ ПОСТМОДЕРНИСТСКОЙ ПРОЗЕ (НА ПРИМЕРЕ
ТВОРЧЕСТВА Г.ГОСПОДИНОВА И В.ПЕЛЕВИНА)**

Дипломная работа

Научный руководитель:
старший преподаватель
С.И. Крылова

Допущена к защите

«__» _____ 2025 г.

Зав. кафедрой _____

кандидат филологический наук, доцент Т. А. Морозова

Минск, 2025

ОГЛАВЛЕНИЕ

РЕФЕРАТ	3
АННОТАЦИЯ	4
ABSTRACT	5
ВВЕДЕНИЕ	6
ГЛАВА 1. НАЦИОНАЛЬНОЕ И УНИВЕРСАЛЬНОЕ В КОНТЕКСТЕ ПОСТМОДЕРНИСТСКОЙ ЭСТЕТИКИ	8
Выводы по главе 1.	18
ГЛАВА 2. НАЦИОНАЛЬНАЯ СПЕЦИФИКА ПОСТМОДЕРНИЗМА В РУССКОЙ И БОЛГАРСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ XX-XXI ВВ.	20
2.1 Понятие постмодернизма	20
2.2 Национальные особенности формирования постмодернизма в русской литературе	26
2.3 Особенности болгарского постмодернизма	31
Выводы по главе 2	37
ГЛАВА 3. АНАЛИЗ ПОСТМОДЕРНИСТСКОЙ ПРОЗЫ Г.ГОСПОДИНОВА И В.О. ПЕЛЕВИНА	39
3.1 Национальное и универсальное в романе Г. Господинова	39
3.2 Национальное и универсальное в романе В.О. Пелевина	42
3.3 Сравнительный анализ романов Г. Господинова и В. О. Пелевина	47
Выводы по главе 3.	52
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	53
СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ	55

Аннотация

Фамилия, имя, отчество: Герасимук Роман Валерьевич.

Тема: «Национальное и универсальное в болгарской и русской постмодернистской прозе (на примере творчества Г.Господинова и В.Пелевина)»

Структура и объём дипломной работы: дипломная работы состоит из введения трёх глав, заключения, списка использованных источников (47 позиций). Полный объём работы составляет 59 страниц.

Ключевые слова: ПОСТМОДЕРНИЗМ, ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТЬ, ПАСТИШ, МЕТАПРОЗА, ФИЛОСОФИЯ, ИДЕНТИЧНОСТЬ, УНИВЕРСАЛЬНОЕ, НАЦИОНАЛЬНОЕ, СИМВОЛ, КЛИШЕ.

Текст реферата

Объект исследования – постмодернистская проза Г.Господинова и В.Пелевина

Предмет исследования – конкретные механизмы взаимодействия национального и универсального в творчестве Георгия Господинова и Виктора Пелевина.

Цель исследования – в ходе анализа произведений Г. Господинова и В. Пелевина выявить специфику взаимодействия универсальных постмодернистских стратегий и национального культурного кода. Важно понять, как глобальные черты постмодернизма (игра с языком, интертекстуальность, скептическое отношение к метанарративам) преломляются в разных национальных контекстах, какие общие закономерности и принципиальные различия можно наблюдать в болгарской и русской версиях постмодернистской прозы.

Методы исследования: синтез теоретических подходов позволяет раскрыть диалектику национального и универсального в постмодернистской прозе. В основе лежит теория постмодернизма Жана-Франсуа Лиотара, особенно его концепция «краха метанарративов», которая помогает анализировать, как Г.Господинов и В.Пелевин деконструируют идеологические системы — от социалистических догм до мифов глобального капитализма.

Полученные результаты и их новизна: в ходе исследования были выявлены как общие, так и различные черты обеих литератур, детальный сопоставительный анализ предполагает обширное исследование и сравнение творчества двух писателей через призму национальных и универсальных литературных приемов.

Достоверность материалов и результатов дипломной работы: изученная теоретическая база, а также критические исследования, отобранные

с учетом научного авторитета, позволили детально и достоверно провести анализ выбранных произведений.

Область возможного практического применения: результаты исследования могут быть использованы в качестве материалов при изучении постмодернистских литератур России и Болгарии, также для их сравнения.

Анатацыя

Прозвішча, імя, імя па бацьку: Герасімух Раман Валер'евіч.

Тэма: "Нацыянальнае і ўніверсальнае ў балгарскай і рускай постмадэрнісцкай прозе (на прыкладзе твораў Г. Гаспадынава і В. Пелевіна)"

Структура і аб'ём дыпломнай работы: дысэртацыя складаецца з увядзення, трох раздзелаў, заключэння, спісу выкарыстаных крыніц (47 пазіцый). Поўны аб'ём дысэртацыі складае 59 старонак.

Ключавыя словы: постмадэрнізм, інтэртэкстуальнасць, пастыш, метапроза, філасофія, ідэнтычнасць, ўніверсальны, нацыянальны, сімвал, клішэ.

Тэкст рэферата

Аб'ект даследавання – постмадэрнісцкая проза Г. Гаспадынава і В. Пелевіна

Прадмет даследавання – спецыфічныя механізмы ўзаемадзеяння нацыянальнага і ўніверсальнага ў працах Георгія Гаспадынава і Віктара Пелевіна.

Мэта даследавання – выяўленне спецыфікі ўзаемадзеяння ўніверсальных постмадэрнісцкіх стратэгий і нацыянальнага культурнага кода ў ходзе аналізу твораў Г. Гаспадынава і В. Пелевіна. Важна зразумець, як глабальныя рысы постмадэрнізму (гульня з мовай, інтэртэкстуальнасць, скептычнае стаўленне да метанаратываў) праламляюцца ў розных нацыянальных кантэкстах, якія агульныя заканамернасці і прынцыповыя адрозненні можна назіраць у балгарскай і рускай версіях постмадэрнісцкай прозы.

Метады даследавання: сінтэз тэарэтычных падыходаў дазваляе раскрыць дыялектыку нацыянальнага і ўніверсальнага ў постмадэрнісцкай прозе. Ён заснаваны на тэорыі постмадэрнізму Жана-Франсуа Ліатара, асабліва на яго канцэпцыі "краху метанаратываў", якая дапамагае прааналізаваць, як Г. Гаспадынаў і В. Пелевін дэканструююць ідэалагічныя сістэмы - ад сацыялістычных догм да міфаў глабальнага капіталізму.

Атрыманыя вынікі і іх навізна: у ходзе даследавання былі выяўленыя агульныя, так і розныя рысы абедзвюх літаратур, дэталёвы параўнальны аналіз прадугледжвае шырокае вывучэнне і параўнанне творчасці двух пісьменнікаў праз прызму нацыянальных і ўніверсальных літаратурных прыёмаў.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў дыпломнай работы: вывучаная тэарэтычная база, а таксама крытычныя даследаванні, выбраныя з улікам навуковага аўтарытэту, дазволілі дэталёва і дакладна прааналізаваць выбраныя працы.

Вобласць магчымага практычнага прымянення: вынікі даследавання могуць быць выкарыстаны ў якасці матэрыялаў для вывучэння постмадэрнісцкіх літаратур Расіі і Балгарыі, а таксама для іх параўнання.

Annotation

Surname, first name, patronymic: Gerasimuk Roman Valerievich.

Topic of work: "National and Universal in Bulgarian and Russian Postmodernist Prose (on the Example of the Works of G. Gospodinov and V. Pelevin)"

Structure and scope of the diploma work: the thesis consists of an introduction, three chapters, a conclusion, a list of sources used (47 positions). The full volume of the thesis is 59 pages.

Keywords: POSTMODERNISM, INTERTEXTUALITY, PASTICHE, METAPROSE, PHILOSOPHY, IDENTITY, UNIVERSAL, NATIONAL, SYMBOL, CLICHÉ.

Summery text

The object of the research: the postmodernist prose of G. Gospodinov and V. Pelevin

The subject of the research: the specific mechanisms of interaction between the national and the universal in the works of Georgy Gospodinov and Viktor Pelevin.

The purpose of the research: to identify the specifics of the interaction of universal postmodernist strategies and the national cultural code in the course of the analysis of the works of G. Gospodinov and V. Pelevin. It is important to understand how the global features of postmodernism (playing with language, intertextuality, skeptical attitude to metanarratives) are refracted in different national contexts, what common patterns and fundamental differences can be observed in the Bulgarian and Russian versions of postmodernist prose.

The methods of the research: the synthesis of theoretical approaches allows us to reveal the dialectics of the national and the universal in postmodern prose. It is based on the theory of postmodernism by Jean-François Lyotard, especially his concept of the "collapse of metanarratives", which helps to analyze how G. Gospodinov and V. Pelevin deconstruct ideological systems — from socialist dogmas to myths of global capitalism.

The results of the work and their novelty: in the course of the study, both common and different features of both literatures were revealed, a detailed comparative analysis involves an extensive study and comparison of the work of the two writers through the prism of national and universal literary techniques.

Authenticity of materials and results of the diploma work: the studied theoretical base, as well as critical studies selected taking into account scientific authority, made it possible to analyze the selected works in detail and reliably.

Recommendations on the usage: the results of the study can be used as materials for the study of postmodernist literatures of Russia and Bulgaria, as well as for their comparison.